

بررسی برخی خصوصیات اکوفیزیولوژیکی اثرات متقابل پایه و پیوندک درختان پسته بر اساس رشد و نمو میوه

حسین سجادیان، رضا فتوحی قزوینی، حسین حکم آبادی

به ترتیب دانشجوی کارشناسی ارشد گروه علوم باغبانی دانشگاه گیلان،

عضو هیئت علمی گروه علوم باغبانی دانشگاه گیلان و

عضو هیئت علمی موسسه تحقیقات پسته کشور

مطالعه برخی خصوصیات اکوفیزیولوژیکی اثرات متقابل چهار پایه اهلی، سرخس، بنه، آتلانتیکا پسته و ارقام تجاری احمدآقایی، اوحدی و کله قوچی در موسسه تحقیقات پسته کشور (رفسنجان) در بهار و تابستان سال ۱۳۸۴ انجام شد. صفات مورد نظر از قبیل میزان فتوسنتز، میزان تعرق، هدایت روزنه ای، میزان نسبی آب برگ و بازدهی فتوسنتزی (نسبت فلورسانس متغیر به فلورسانس حداکثر Fv/Fm) در طی ۶ مرحله رشد و نمو میوه (۱- زمان شروع رشد آندوکارپ، ۲- اتمام رشد آندوکارپ و

استخوانی شدن آندوکارب، ۳- زمان شروع رشد سریع آندوسپرم، ۴- زمان تکمیل رشد جنین و هضم کامل آندوسپرم و شروع تشکیل لپه ها، ۵- رسیدن محصول و زمان برداشت، ۶- بعد از برداشت) با دستگاه فتوسنتز متر اندازه گیری شد. نتایج نشان داد که میزان تعرق، هدایت روزنه ای و بازدهی فتوسنتزی اثرات متقابل رقم در زمان، در مرحله دوم از رشد و نمو میوه، بیشترین مقدار بود و سپس تا برداشت میوه کاهش معنی داری را نشان داد که رقم احمدآقایی بالاترین میزان تعرق، هدایت روزنه ای و رقم اوحدی بیشترین بازدهی فتوسنتزی در مرحله دوم را دارا بودند و کمترین میزان تعرق، هدایت روزنه ای و بازدهی فتوسنتزی در رقم اوحدی در مرحله شش بود. میزان فتوسنتز اثرات متقابل پایه در زمان در سطح ($P < 0.01$) معنی دار بود و بیشترین مقدار در پایه سرخس در مرحله دوم از رشد و نمو میوه مشاهده شد. همچنین اثرات متقابل پایه در رقم در میزان تعرق معنی دار و در ترکیب پایه سرخس با رقم احمدآقایی بیشترین میزان تعرق ($7/621 \text{ mmol m}^{-2} \text{ s}^{-1}$) و کمترین میزان در پایه بنه با رقم کله قوچی ($\text{mmol m}^{-2} \text{ s}^{-1}$) ارزیابی شد. کاهش فتوسنتز، هدایت روزنه ای و تعرق درختان در اواسط فصل رشد ناشی از پیری طبیعی برگ های پسته، افزایش دما و سایر عوامل است. به طور کلی می توان این چنین نتیجه گیری کرد که در مراحل اول و دوم رشد میوه، تامین آب باغات حائز اهمیت است و مواجه شدن درختان با کمبود آب بیشترین تاثیر سوء را در این مراحل در کیفیت و کمیت محصول خواهد داشت.